

chu, na zemi, pod zemí i ve vodě? Ano, říkalas mi, že někteří s tím mají problémy a volají Ti na radnici, že cvrčci v noci cvrkají. Co s tím uděláte, paní starostko? A dešťové jezero! Slavný Seestadt ve Vídni je taky velmi inspirativní a asi trochu větší než Tvůj Nový Lískovec. Jenže

a) nepřestavovali brownfield (jak Ty sama říkáš starému Novému Lískovci), ale opuštěné letiště a

b) jich na to bylo asi stokrát víc a jejich zasedačka je asi stokrát větší než ta Tvá, kde se všechno projednalo.

Co se asi honilo v hlavách pánů ředitelů a paní ředitelky škol a školky, když jsi za nimi přišla s ambiciózní opravou jejich budov? Asi, že mají svých starostí dost. A teď jsou šťastní a chlubí se. A kolik jsi říkala, že protopí? Desetinu? Jak mohlas zůstat při vši té záležitosti tak citlivá, že Nový Lískovec vždy umí poskytnout ve skvěle opravených panelech domech obydlí i lidem, které, mírně řečeno, jinde nechtějí, protože jsou s nimi problémy.

A koho, Jano, napadlo, že jakási hranatá a nepotřebná výměňková stanice (nepotřebná, protože se hodně tepla ušetřilo :), se nemá zbourat, ale udělá se z ní komunitní centrum v pasivním standardu a se zelenou střechou? A s jakou asi jinou? Že by modrou?

A prosím Tě, Ty to na svém kole k vám na kopce zdola od Svatky vyšlapeš? A dolů se nebojíš? Nedávno jsi jela s kopce kolem našeho po Lipové a bála jsem se na Tebe zavolat, když jsi tak závodnický zalehla na řídká...

Jak je možné, že jsi pořád stejná – zvenku i zevnitř – to se Tě neptám, to vím. Nemáš čas na nic jiného než na svou velkou rodinu a své poslání starostky, komunální političky. Stárnutí, tloušťnutí, zblbnutí, zpychnutí jsi odložila a je jasné, že se k tomu nikdy nedostaneš. To je Tvoje verze prokrastinace.

Je mi neskonalou ctí, že jsem s Tebou mohla sem tam být a mám velkou radost, že plným právem dostáváš Cenu Josefa Vavrouška.

Krajina Jakuba Demla

Byl jsem nedávno, a přiznám se hned, že asi po třiceti letech, několik dní opět v krajině Jakuba Demla. V krajině rozkládající se mezi Budišovem a Tasovem, jejíž zvládnutý ráz a daleké horizonty rozdělují ve dvě jen údolí Oslavy. To zde není tak hluboké a dramatické jako mezi Náměští a Vlčím kopcem – tam kde byla v prosinci 2019 nově vyhlášena národní přírodní rezervace Divoká Oslava – ale má i zde své nepopíratelné kouzlo. Řeka není v těchto místech nijak široká, zato občas i dost hluboká na to, aby se v ní bylo možno koupat, její břehy jsou zbrázděny četnými žulovými skalisky a tok tu a tam přetínají jezy, které dodnes odvádějí vodu do náhonů celé řady různě zachovaných mlýnů, rozestých v údolí v pravidelných vzdálenostech. Při troše trpělivosti je možno nad klikatícím se tokem čas od času spatřit i letící modrý šíp – ledňáčka či nově zalesněnou mocné plácnutí bobřího ocasu. Ta krajina, která, jak Jakub Deml tvrdí, tolik učarovala mnoha jeho přátelům ze zahraničí (německý literární kritik Walter Maras mu v dopise napsal, že dosud měl jen jednu vlast – tím myslil „krajinu srdce“ – Dalmácii, ale od té doby, co uviděl okolí Tasova, prý nevěděl, jestli nemá dát přednost této krajině), mi zůstávala po mých dávných návštěvách neustále v paměti: borovicové remízky poseté žulovými balvany uprostřed luk a polí, klikaté písčité cesty, vinoucí se krajem, které rád fotografoval Jakub Jan Zahradníček (kdysi jsme mu malou brožurku jeho „cest“ vydali i ve Veronice), hluboké úvozy a jejich svahy porostlé mateřídouškou, zvonky, slzičkami Panny Marie – květy, jimž Jakub Deml přiřadil „nádherná skupenství slov“ ve sbírce *Moji přátelé*, okraje polí či cest zpevněné kamennými zídkami, tu a tam rybník a na významných místech a křížovatkách cest litinové kříže se sokly, vytesanými místními kameníky ze zdejších žulových balvanů. Pravda, ta krajina již dávno nevydala tak, jak v době, kdy zde Demla navštěvoval Otokar Březina. Byla pochopitelně kolektivizována, ale celkem pestré plodiny místních polí stále ještě dávaly ozvěnu harmonické krajiny, vytvořené místními rolníky nejen proto, že se museli žít, ale i z „neodolatelné potře-

Poslední zbytky harmonie Demlovy krajiny: Litinový kříž na žulovém soklu stojící na (nevysěčené) mezi nad cestou mezi Panským mlýnem a osadou Oslava. Foto Václav Štěpánek

by svého srdce“, poněvadž jejich oči nestrply, abychom parafrázovali myšlenku Jakuba Demla, aby „člověk, hodný toho jména“ trpěl při pohledu na neupravenou a trpící krajinu.

Název své črty (i ona „skupenství slov“) jsem si vypůjčil od Jana Laciny, který se ve své sbírce *Kousiček modré* vyznává z toho, jak šel Demlovou krajinou silničkou z Budišova k Tasovu, tou, kterou za tasovským básníkem a britkým polemikem chodíval Otokar Březina, a cestou mohl často pokleknout „k mnoha skromným přátelům“ – rostlinám ze zmíněné již Demlovy sbírky. Dokaňce potkal i „čičorku“, v níž katolický básník spatřoval „dívku venkovskou z časů Boženy Němcové“. Bohužel, máloco z toho, co oba literáti tak poeticky opisovali, a co jsem měl zasuto ve svých vzpomínkách, jsem při návštěvě Demlova kraje zastihl. Pravda, ty kamenné výběhy, písčité cesty, remízky a úvozy z krajiny (většinou) nezmizely. Ovšem doslova se ztrácely v nepřetržitých kukuřičných lánech, rozkládajících se na rozlohách hodných amerického středozápadu, cesta necesta, svah nesvah. Hlína odnesená erozí z těchto lánů zabarvovala vodu Oslavy do sytě hnědých tónů. Místo čičorečky, chrpy, zvonku pak všude – na mezích, ve sníženinách, na nekosených loukách, na březích Oslavy – pouze a jen kopřiva. Tak rozsáhlá a neprostupná kopřiviště by nespásala ani tisícíhlavá hejna housátek, jimž kopřivu ve své sbírce Jakub Deml věnoval. Jen na jednom místě, nedaleko nové kamenné zvoničky u polní cesty nad obcí Kamennou, najednou zavoněla „ze šatů léta přítelkyně pasáček“, mateřídouška, a dala zapomenout na trpící krajinu. Jakube Demle a Jane Lacino, vámi opěvovaný kraj byste dnes ani nechtěli vidět...

Václav Štěpánek